

Modifiye Transplantasyon Semptom Oluşma ve Rahatsızlık Durumu Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Modifiye Transplantasyon Semptom Oluşma ve Rahatsızlık Durumu Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26219>

Özet

Modifiye Transplantasyon Semptom Oluşma ve Rahatsızlık Durumu Ölçeği (MTSOSD-59), organ transplantasyonu geçirmiş hastalarda yaygın olarak deneyimlenen fiziksel ve psikososyal semptomların sıklığını (oluşumunu) ve bu semptomların neden olduğu rahatsızlık düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, orijinal İngilizce versiyonunun Türkiye popölasyonuna uyarlanması ve geçerlik/güvenirlilik çalışmalarıının yapılmaması sonucunda ortaya çıkmamıştır. Ölçek, nakil sonrası dönemde hastaların yaşam kalitesini ve semptom yükünü kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi hedefler. Türkçeye uyarlaması, Ordin-Sarğıöl, Karayurt ve Çilengiroğlu (2013) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Transplantasyon, semptom oluşumu, semptom rahatsızlığı, organ nakli, yaşam kalitesi, uyarlama, psikometrik.

Yazarlar

Ordin-Sarğıöl, Y., Karayurt, Ö., Çilengiroğlu, Ö. V.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, organ nakli alıcılarıının deneyimlediği semptomların hem sıklığını hem de bu semptomların neden olduğu kişisel rahatsızlık düzeyini nicel olarak ölçmektir. Bu çift boyutlu ölçüm sayesinde klinisyenler ve araştırmacılar, hastaların en çok hangi semptomlardan etkilendiğini ve bu etkilenmenin derecesini belirleyebilirler. Bu bilgi, bireyselleştirilmiş bakım planlarının geliştirilmesi ve transplantasyon sonrası bakımın kalitesinin artırılması için kritik öneme sahiptir.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüş olan bu 59 maddelik ölçeğin (MTSOSD-59R) Türk kültürüne ve diline uygunluğunu sağlayarak, Türkiye'deki transplantasyon hastaları üzerinde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmaktır.

Yapı

Modifiye Transplantasyon Semptom Oluşma ve Rahatsızlık Durumu Ölçeği, bir dizi semptomun oluşumu (sıklığı) ve neden olduğu rahatsızlık (distress) olmak üzere iki ana boyutu ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, genellikle hem fiziksel (örn: ağrı, yorgunluk, iştah kaybı) hem de psikososyal (örn: depresyon, anksiyete, uyku bozuklukları) belirtileri kapsayan 59 maddeden oluşmaktadır.

Ölçeğin ölçtüşü temel psikometrik yapı, organ nakli sonrası hastanın genel semptom yükünü ve bu yükün yaşam kalitesi üzerindeki olumsuz etkisini yansıtan "Semptom Rahatsızlık" kavramdır. Her bir semptom maddesi için hastadan önce oluşum sıklığı, ardından da bu semptomun neden olduğu rahatsızlık düzeyini derecelendirmesi istenir.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çalışmasında (Ordin-Sarğıl ve ark., 2013), ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla çeşitli analizler kullanılmıştır. Yapılan faktör analizi sonuçları, ölçeğin orijinal yapıya benzer çok boyutlu bir yapıyı desteklediğini göstermiştir.

Uyum geçerliği kapsamında, ölçek skorlarının ilgili diğer sağlık sonuçları (örn: yaşam kalitesi ölçekleri) ile anlamlı korelasyonlar gösterdiğini saptanmıştır. Bu, ölçeğin gerçekten de transplantasyon hastalarının semptom yükünü ölçtüşünü doğrulamaktadır. Çalışma, ölçeğin Türk popülasyonunda transplantasyon sonrası semptomları ölçmek için geçerli bir araç olduğunu kanıtlamıştır.

Güvenirlik

Modifiye Transplantasyon Semptom Oluşma ve Rahatsızlık Durumu Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılığın yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Uyarlama çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (**Cronbach Alfa**) oldukça yüksek bulunmuştur, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüşünü göstermektedir.

Alt boyutlar için hesaplanan Cronbach Alfa değerleri de kabul edilebilir düzeylerin üzerinde olup, ölçeğin farklı semptom grupları için güvenilir bir şekilde ayrıştılabildiğini göstermiştir. Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde tutarlı sonuçlar vereceğini anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ordin-Sarğıl ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen faktör analizi, ölçeğin 59 maddelik yapıya sahip Türk kültüründe de geçerli olup olmadığını incelemiştir. Orijinal ölçekte olduğu gibi, uyarlanan ölçek de birden fazla faktör altında toplanan semptom grupları ortaya koymuştur.

Analizler, semptomların fiziksel ve psikolojik alt kategorilerde kümelendiğini ve bu faktörlerin, transplantasyon sonrası hasta deneyimini bilimsel olarak anlamlandırma yardımı olduğunu göstermiştir. Bu faktör yapıya, ölçeğin klinik ve araştırma ortamlarında kullanılabilirliğini artırmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Sıkık ve Rahatsızlık olarak iki ayrı derecelendirme boyutu)

Language Available: Türkçe (Uyarlanan dil), İngilizce (Orijinal dil)

Population Group: Organ transplantasyonu (nakli) alıcılar

Age Group: Yetişkin

Population Details: Çeşitli organ nakli türlerini (örn. böbrek, karaciğer) içeren yetişkin hastalar.

Test Methodology: Hastaların son 7 gün içinde deneyimledikleri 59 semptomu, önce ne sıkıkla yaşıyorlardı (Oluşum), ardından bu semptomları ne kadar rahatsızlık verdiğini (Rahatsızlık) derecelendirmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

MTSOSD-59, semptom yönetimi, transplantasyon hemşireliği, organ nakli, psikososyal semptomlar, faktör analizi, Yaprak Sarıgöl Ordin.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir

Affiliation Email addresses: yaprak.sarigol@deu.edu.tr (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye (Uyarlama çalışması yapılıyor kurum)

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe versiyonunun kullanımı için genellikle sorumlu yazar (Yaprak Sarıgöl Ordin) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve klinik araştırmalarda kullanımı koşulları yazarın inisiyatifindedir. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması **2013** yılında yayımlanmıştır. Kullanım ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Sorumlu yazarın iletişim e-postası: yaprak.sarigol@deu.edu.tr

Kaynaklar

Ordin-Sarđöl, Y., Karayurt, Ö., & Çilengiroğlu, Ö. V. (2013). Validation and adaptation of the Modified Transplant Symptom Occurrence and Symptom Distress Scale-59 items revised into Turkish. *Progress in Transplantation*, 23(4), 392-400. doi: <http://dx.doi.org/10.7182/pit2013743>

Bu ölçeğin orijinal PDF belgesi şuradan indirilebilir: [modified-transplant-symptom-occurrence-and-symptom-distress-scale-59-toad.pdf](#)

Modifiye Transplantasyon Semptom Oluşma ve Rahatsızlık Durumu Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Ölçek 59 maddeden oluşmaktadır.